

Mindre byråkrati = mer frivillighet

Regjeringen har lovet frivilligheten mindre byråkrati, større tillit, en enklere hverdag og bedre rammevilkår, i Sundvoldenerklæringen. Forenkling gjør samhandlingen med frivilligheten mer tidsbesparende og mer effektiv. Dermed er forenkling ikke bare gratis for regjeringen, men skaper også mer frivillighet for hver bevilgede krone. Mer av ressursene går til aktivitet og bidrar til å oppfylle formålet for den enkelte ordning. Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner har følgende krav til regjeringens politikk for forenkling i frivillig sektor:

1. Det må etableres **en** overordnet definisjon av frivillig organisasjon, som må brukes som inngangsport til alle regelverk som gjelder for frivillige organisasjoner
2. Ferdigstill Frivillighetsregisteret
3. Hele staten må ta Frivillighetsregisteret i bruk som forenklingsverktøy
4. Organisasjonene må få tilstrekkelig tid til å benytte statlig støtte på en god måte
5. Organisasjonene må få tilstrekkelig tid til å delta i høringer
6. Statlige ordninger for frivillige organisasjoner må være forutsigbare
7. Erstatt det skjønnspregede kravet om "samfunnsnytte" med entydige kriterier
8. Erstatt 14 definisjoner av "medlem" med en definisjon
9. Erstatt 10 definisjoner av "lokalt lag" med en definisjon
10. Etabler entydige regler for hvem som kan delta i momskompensasjonsordningen
11. Styrk koordineringen av den statlige frivillighetspolitikken

Utdyping av kravene:

1. Det må etableres en overordnet definisjon av frivillig organisasjon

Skatteloven, merverdiavgiftsloven, lotteriloven og frivillighetsregisterloven har ulike definisjoner av hva en frivillig organisasjon er. Konsekvensene er at ulike offentlige instanser opererer med forskjellige definisjoner av hva som regnes som en frivillig organisasjon, og at frivillig sektor ikke er tydelig definert. Det gjør det vanskelig å målrette virkemidler mot frivillig sektor, og innebærer at en organisasjon er en "frivillig organisasjon" i en sammenheng, men ikke i en annen.

Definisjonen av en frivillig organisasjon bør avgrenses til organisasjoner som verken er organisert av det offentlige, eller har som formål å skape økonomisk gevinst for private eiere. I en frivillig organisasjon skal evt. overskudd tilfalle organisasjonens ideelle formål.

2. Ferdigstill Frivillighetsregisteret

Frivillighetsregister skal definere og legitimere frivillig sektor, være en kilde til informasjon om organisasjonene og forenkle samhandlingen mellom det offentlige og frivilligheten. Mulighet for integrasjon med moderorganisasjonenes registre og tredjesifferkategorier som skal gjøre registeret bedre egnet til bruk i offentlige støtterordninger, er ennå ikke etablert. Regjeringen må sørge for at Frivillighetsregisteret fungerer i tråd med intensjonen innen utgangen av 2014.

3. Hele staten må ta Frivillighetsregisteret i bruk som forenklingsverktøy

Målet med Frivillighetsregisteret er å samordne og forenkle. For å nå målet må hele staten legge om sine ordninger for frivillige organisasjoner slik at registeret faktisk blir et forenklingsverktøy i ordningene. Det er ikke forenkling når staten legger krav om registrering i Frivillighetsregisteret på toppen av allerede eksisterende byråkrati i en ordning.

4. Organisasjonene må få tilstrekkelig tid til å benytte statlig støtte på en god måte

Når offentlig støtte først kommer et stykke ut i kalenderåret må staten som en hovedregel tillate at deler av tilskuddet overføres og benyttes i neste kalenderår. Faste rapporteringsfrister for tilskudd må forskyves når tilskudd bevilges senere enn påregnelig.

5. Organisasjonene må få tilstrekkelig tid til å delta i høringer

For at det offentlige skal få godt forankrede og kvalitetssikrede uttalelser fra organisasjonene må de sikres tilstrekkelig tid til å delta i høringer som berører deres rammevilkår og interesseområder. Hovedregelen bør være at organisasjonene skal få minst 6 ukers høringsfrist.

6. Statlige ordninger for frivillige organisasjoner må være forutsigbare

Det må være et mål at en større andel av den offentlige støtten utbetales som driftstilskudd. Forutsigbar støtte skaper grunnlag for langsiktige planer, kompetansebygging, effektiv og bærekraftig drift. Forutsigbar støtte betyr forenkling fordi søknads og rapportering skjer over samme mal hvert år.

7. Erstatt det skjønnspreget kravet om "samfunnsnytte" med entydige kriterier

I prinsippet er alle frivillige organisasjoner samfunnsnyttige. Statens bruk av dette skjønnspregede vilkåret innebærer at organisasjoner ansees samfunnsnyttige i en ordning, men ikke i en annen. Når f.eks. Bymisjonen og Funksjonshemmedes studieforbund ikke ansees samfunnsnyttig i forhold til Lotteriloven, bidrar staten til mistenkeliggjøring av solide tradisjonsrike aktører. På samme måte er det uheldig at Miljøverndepartementet veier organisasjoners samfunnsnytte på en skala fra 1-100 som ledd i sin støtteforvaltning.

8. Erstatt 14 definisjoner av "medlem" med en definisjon

Statlige tilskuddsordninger inneholder så vidt Frivillighet Norge kjenner til, minst 14 ulike definisjoner av begrepet «medlem». Det er krevende for organisasjoner å telle medlemmer på flere forskjellige måter for å kvalifisere for deltakelse i ulike ordninger. Det kan også virke uredelig for omverden at organisasjoner opererer med ulike medlemstall i ulike sammenhenger.

9. Erstatt 10 definisjoner av "lokalt lag" med en definisjon

Statlige tilskuddsordninger inneholder så vidt Frivillighet Norge kjenner til, minst 10 ulike definisjoner av hva som er et «lokallag». Definisjon av hva som skal regnes som et lokalt lag i forhold til ulike statlige ordninger bør fokusere på en selvstendig, enhet uten organisasjonsledd under seg, som er etablert i henhold til moderorganisasjonens vedtekter.

10. Etabler entydige regler for hvem som kan delta i momskompensasjonsordningen

Pricewaterhouse Coopers evaluering av momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner konkluderer med at bestemmelsene om hvem som kan delta i ordningen er utydelige. Bestemmelsene inneholder sterkt skjønnspregete vilkår som støtteforvalteren f.eks. velger å tolke slik at en del organisasjoner som deltok i den gamle tjenestemomskompensasjonsordningen utelukkes.

11. Styrk koordineringen av den statlige frivillighetspolitikken

For å unngå ansvarspulverisering og at organisasjonene bli kasteballer mellom departementer, må staten beslutte hvem som skal være hovedkontakt for ulike temaer/saker, som sentralleddene i forskjellige frivillige organisasjoner kan henvende seg til med sine spørsmål og forslag. Kulturdepartementet har det koordinerende ansvaret for frivillighetspolitikken i staten. Rapporten "Har vi fått en ny frivillighetspolitikk?" av forskerne Kristin Strømsnes og Per Selle ved Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor (oktober 2012), viser at statens frivillighetspolitikk ikke er helhetlig, men delt. Kulturdepartementets rolle som koordinerende organ for frivillighetspolitikken må derfor styrkes når målet er forenkling og vekst i hele frivilligheten.